

۲۰۱۸/۰۹/۲۱

پوهندوی آصف بهاند

د بېکسیار د پک زړه څپي

او

«لکه خوب هغه وختونه»

(د عبدالملک بېکسیار د ژوند او شاعرۍ لنډ جاچ)

څلورمه برخه

د وخت حالات او ناخوالي:

بېکسیار په خپل شعر کې هېڅکله وطن، د وطن حالات او په وطن کې شته نا خوالي نه دي هېرې کړي او د اروپا په شرایطو کې هم، دی د وطن په ویر، ویرمن دی او ورته ژاړي. یوازې ما او بېکسیار نه، بلکې ډیرو نورو شاعرو او غیر شاعرو مهاجرو به دا جمله یو ځل نه، څو - څو ځلي اوریدلي وي:

«عیش دي کړی دی، په اروپا کې ژوند کوي!»

د دي جملې ویونکي پر دي نه دي خبر چې د اورپايي عیش تر شا نوري څومره ضد عیش ناخوالي پرتي دي، په هغو به نه غږیږم، شاعر بېکسیار سره له دي چې د همدې عیش؟ دایره کې ژوند کوي، خو د خپل وطن ناخوالي او

د پاڼو شمېره: له 1 تر 3

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په خیر و لولئ

خونړی پېښې يې د زړه په سترگو ليدلې اوريدلې او حس کړي دي او بيا يې په تراژيکو هنرمندانه تورو باندې انځور کړي هم دي. بيکسيار په اروپا کې داسې عيش؟ هم کړی دی:

راته مخکې پرته لارې، اوبنکې ويني
وهي سترگو نه مې دارې، اوبنکې ويني
د ها پورې تشې خونې په زړه څه به؟
چې يې ور، غولې، هندارې، اوبنکې ويني
ستا پرده دموکراسي ده، ته معلوم يې
ستا مسلک مرگې، ستا چارې، اوبنکې ويني
دوه «بي دوه پنځوس» دا اوس ترينه واپس شوې
د گودر غارې شويديارې، اوبنکې ويني
د غم داسې قافله دلته راغلي
دبنتې، غرونه او هواري، اوبنکې ويني
ستا بيري د ظلم ډوبه به کړي وخته
دا په سترگو کې ايسارې، اوبنکې ويني
د زمان فرعون ته يو موسی په کار دی
بيکسياره! څو به شمارې، اوبنکې ويني

(لکه خوب هغه وختونه، ۱۱۴ ام مخ)

ټکي او ليک نښي:

د ټکو او ليک نښو مراعات او په هر متن کې يې کارول، ډيره اړينه خبره ده، خو د «لکه خوب هغه وختونه» په ټولگه کې ډير ځلي نه دي کارول شوي، چې دا به ټيپي تير وتني وي که به د شاعر هيري وي، هير ځکه وایم چې د همدې ټولگې (لکه خوب هغه وختونه) په ځينو شعرونو کې په ډير دقيق ډول مراعات شوي دي. لکه په ۹۴ ام مخ او ۹۶ ام مخ په غزلونو کې. دغه د ټولگې يو بيت دی چې ټکي او ليک نښي نه دي په کې مراعات شوي:

عجيبه قام يو لا د قام په مانا نه يو خبر
وژنو يو بل د انتقام په مانا نه يو خبر

(لکه خوب هغه وختونه، ۷۱ ام مخ)

دا په ټولگه کې راغلی يو بيت دی چې ما کټ مټ ټيپ کړ. د پاسني بيت په لومړي نيم بيتي کې بايد، له «عجيبه قام يو» نه وروسته کامه (،) ايښودل شوي وای او په دويم نيم بيتي کې بايد وروسته له «وژنو يو بل» نه کامه (،) ايښودل شوي وای، چې سمه بڼه يې داسې ده:

عجيبه قام يو، لا د قام په مانا نه يو خبر
وژنو يو بل، د انتقام په مانا نه يو خبر

په ټولگه کې راغلي دوه نور بيتونه چې زه يې په ټولگه کې په راغلي بڼه را اخلم:

کون کلي کې ساز کوم څوک اوري نه
هر چاته اواز کوم څوک اوري نه

د پاڼو شميره: له 2 تر 3

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړيکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de

يادونه: دليکنې د ليکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده، هيله من يو خپله ليکنه له راليرلو مخکې په ځير و لولئ

دا خلک «په ورک شه!» آموخته دي ټول
زه يې چې اعزاز کوم، څوک اوري نه

(لکه خوب هغه وختونه، ۱۱۱ ام مخ)

زما له لوري اصلاح شوي بڼه:

کون کلي کې ساز کوم، څوک اوري نه
هر چاته اواز کوم، څوک اوري نه
دا خلک «په ورک شه!» آموخته دي ټول
زه يې چې اعزاز کوم، څوک اوري نه

ما خو نه غوښتل چې د ټکو او ليک نښو خبره دي وکړم، خو په دي ټولگه کې په ځينو داسې برخو او ځايونو کې ټکي او ليک نښې نه دي ايښودل شوي چې بايد ايښودل شوي وای. د ټولگې په ډيرو شعرونو کې نه شته، خو غوره بېلگې يې د ټولگې په لاندې مخونو کې ليدل کيږي:

۸۰ - ۸۵ - ۸۷ - ۱۱۱ - ۱۱۴ - ۱۲۹ - او... مخونه

زما په خيال د دي دوو ټولگو (لکه خوب هغه وختو او د څپو چې زره راپک شي) د چاپ او خپراوي په برخه کې له بېرې کار اخستل شوی، بيا کتنه يا نه ده شوي او يا سرسري کتل شوي دي او يا به د شاعر يا د چاپ مسؤل ورځني کارونه او بوختياوي، لامل شوي وي چې د ټولگو په ځينو برخو کې ټکي او ليک نښې پاتې دي؛ که نه شاعر يعني عبدالملک بيکسيار خو د ټکو او ليک نښو په کارولو او ارزښت د يوه مسلکي زدکړي تر کچې پوهيږي. بڼه بېلگه يې د «لکه خوب هغه وختونه» ټولگه کې د ۹۴ ام، ۹۶ ام او ۱۱۲ ام مخونو غزلونه دي چې ټکي او ليک نښې په کې په دقيق او مسلکي ډول مراعت شوي دي. لاندې دوي بېلگې وگورئ:

پټ مي ځان سره جگړه ده، هم قاتل يم هم مقتول يم
کله سره کله سره ده، هم قاتل يم هم مقتول يم
هيلي وژنم په ځوانۍ کې، احساسات قابو کومه
دا کيسه ډيره زړه ده، هم قاتل يم هم مقتول يم

(لکه خوب هغه وختونه، ۹۴ ام مخ)

فضا ارامه، دی دننه مي شور
څه وکړه جامه، دی دننه مي شور
تا پسي چيغې اشنا زه نه وهم
گوره گلفامه، دی دننه مي شور

(لکه خوب هغه وختونه، ۹۶ ام مخ)

د څلورمې برخې پای